

PAPIESKI INSTYTUT STUDIÓW KOŚCIELNYCH

Zespół nr 20

**Instytut im. Mikołaja Kopernika w Rzymie
1946-1947 [1948]**

Inwentarz

**Opracowały: dr Lidia Potykanowicz-Suda
Mariola Szaleniec**

2017

Wstęp

Likwidacja w sierpniu 1946 r. Polskiego Liceum i Gimnazjum Ogólnokształcącego w Rzymie spowodowała, iż grupa osób z dr. Teodorem Feliksem Domaradzkim zainicjowała utworzenie nowej placówki oświatowej dla Polaków, tj. Instytutu imienia Mikołaja Kopernika w Rzymie (*Instituto „Nicolo Copernico” di Roma*), działającego już w ramach struktury szkolnictwa włoskiego. Oficjalnie został on powołany 10 września 1946 r. dekretem włoskiego ministerstwa oświaty jako prywatna placówka oświatowa z uprawnieniami szkoły publicznej. Ta nowa oferta edukacyjna dr. Domaradzkiego została przygotowana przede wszystkim z myślą o osobach przygotowujących się do wyjazdów emigracyjnych lub chcących pozostać na terenie Włoch. Umożliwiała bowiem szybkie zdobycie wykształcenia czy zawodu. Zgodnie z założeniami Instytut prowadził bowiem dwuletnią szkołę zawodową, trzy- lub czteromiesięczne kursy rzemieślnicze, szkołę ogólnokształcącą działającą na wszystkich poziomach nauczania. Zorganizował trzymiesięczne kursy maturalne skierowane głównie do żołnierzy 2 Korpusu Polskiego we Włoszech. Przeprowadził dwie nadzwyczajne sesje egzaminów maturalnych dla tych uchodźców, którzy już studiowali i potrzebowali dokumentów potwierdzających zdanie matury. Ponadto prowadził kursy języka włoskiego, angielskiego, francuskiego i polskiego. Instytut powołał także swoje filie w kilku miastach włoskich m.in. w Boloni Camerino, Mediolanie. Mimo tak bogatej i wszechstronnej oferty edukacyjnej niemal od chwili powołania borykał się on z wieloma problemami finansowymi, lokalowymi, a także brakiem życzliwości ze strony niektórych przedstawicieli władz polskich. Pod koniec 1947 r. doszło do ostatecznej likwidacji Instytutu.

Przechowywane w Papieskim Instytucie Studiów Kościelnych archiwalia Instytut im. Mikołaja Kopernika w Rzymie odzwierciedlają jedynie niewielką część działalności tej polskiej placówki w Wiecznym Mieście. Składają się na nie głównie dokumenty organizacyjne Instytutu, informacje o jego działalności, programy nauczania, certyfikaty, zaświadczenia, korespondencja, rozliczenia finansowe. Całość zgromadzonej dokumentacji ułożono rzeczowo-chronologicznie i ujęto w oddzielne jednostki archiwalne (j.a.). W trakcie porządkowania akt nie brakowano. Opracowany zespół liczy 17 j.a., co stanowi 0,18 mb. akt i obejmuje on lata 1946-1947 [1948]. Występujące w zespole posteriora z 1948 r. to dziennik podawczy.

dr Lidia Potykanowicz-Suda

Bibliografia:

Źródła

Papieski Instytut Studiów Kościelnych: Zespół nr 20: Instytut im. Mikołaja Kopernika w Rzymie 1946-1947 [1948], sygn. 1-3.

Opracowania

Lanckorońska K., *O powstaniu i organizacji studiów wyższych dla żołnierzy 2 Korpusu*, „Zeszyty Historyczne”, 92, 1990, s. 67-73.

Lewicki R., *Polscy studenci-żołnierze we Włoszech 1945-1947*, Londyn 1966.

Pasztor M., Jarosz D., *Skazani na niepodległość. Z dziejów stosunków polsko-włoskich w latach 1945-1948*, Warszawa 2013.

Polskie Liceum i Gimnazjum Ogólnokształcące w Rzymie [1937-] 1944-1946 [-1948]. Inwentarz, oprac. L. Potykanowicz-Suda, M. Szaleniec, Rzym 2017 [dostęp: pisk.jezuici.pl].

Prządka E., *Włoskimi tropami prof. T.F. Domaradzkiego* [w:] *Świadectwa. Testimoniance*, t. V, 2009, s. 351-375.

Światło wśród burzy. Szkolnictwo i oświata polska na Zachodzie w czasie drugiej wojny światowej, red. T. Zaniewska, N. Pospieszny, Z. Stankiewicz, Białystok 2004.

Włoch E., *Szkolnictwo polskie w Rzymie w latach 1942-2010*, kps pracy doktorskiej w zasobie Biblioteki Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych.

Sygn.	Tytuł	Daty	Opis j.a.	Uwagi
1	Statut i władze szkolne	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
2	Informacje o Instytucie	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; ang., wł.	
3	Programy nauczania w liceum i gimnazjum Instytutu	1946	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
4	Certyfikaty, zaświadczenia, korespondencja	1946-1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol., wł.	
5	Matura – sesja nadzwyczajna dla Chorwatów		akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; rękopis; wł.	
6	Wykaz uczniów i maturzystów	1946-1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol., wł.	
7	Programy kursów letnich, korespondencja	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
8	Pracownicy Instytutu – zaświadczenia, certyfikaty, korespondencja	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
9	Korespondencja z Ministerstwem Oświaty	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
10	Korespondencja z Inspektorem Oświaty w Rzymie	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
11	Korespondencja z Uniwersytetem w Camerino	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
12	Korespondencja z różnymi osobami i instytucjami	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
13	Dziennik podawczy	1946	poszyt; stan dobry; italika; rękopis; pol.	
14	Dziennik podawczy	1947-1948	akta luźne; stan dobry; italika; rękopis; wł.	
15	Rozliczenia finansowe	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
16	Spisy inwentarzowe	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; wł.	
17	Druki puste	brak daty	akta luźne; stan dobry;	

italika; druk; wł.

Ogólna liczba pozycji: 17

Rzym 2017

dr Lidia Potykanowicz-Suda

Mariola Szaleniec

